

27. 7. 2007

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

O zájmu dítěte a domácím násilí

Tento týden se znovu oživil zájem o případ Terezky Smutné, umístěné soudem nejprve na psychiatrii a pak do dětské léčebny kvůli odmítání pobytu s otcem.

Skóre: 0.81

Název zdroje: Hospodářské noviny

Datum vydání: 27.07.2007

Nadpis: O zájmu dítěte a domácím násilí

Strana: 9

Rubrika: názory

Autor: Hana Langhansová

Náklad: 60258

Oblast: Celostátní deníky

Zpracováno: 27.07.2007 05:22

Identifikace: DCHN20070727010047 cz

Klíčová slova: soudů (2x), soudci (2x), ústavní (2x), soudem, trestně, právo, soud, soudy, práva, lidských práv, lidská práva, Evropského soudu, právním úkonům, právníčka, zákonem, soudní moci, právníčkou

Tento týden se znovu oživil zájem o případ Terezky Smutné, umístěné soudem nejprve na psychiatrii a pak do dětské léčebny kvůli odmítání pobytu s otcem.

O případu už bylo napsáno mnohé, například Tomáš Němeček v komentáři "Má soud napravovat život? O Tereze a paní Fainové" (HN 18. července) jako možnou variantu řešení navrhl načas dítě svěřit otci. Nechci se zde zabývat tímto konkrétním případem - ale je příznačné, že o zájmu dítěte a jeho názoru jsme se mnoho nedočetli. O zájem dítěte se totiž české soudy nezajímají, dokonce ani v případech domácího násilí.

Umístění dítěte na psychiatrii, do léčebny nebo třeba do ústavní péče kvůli odmítání kontaktu s jedním z rodičů odporuje Úmluvě o právech dítěte. Odebrání dítěte z rodiny je závažným zásahem do jeho práv a v psychické rovině zanechává závažné následky. Laicky řečeno, dítě by mělo být odebráno z rodiny pouze v případě, že je osobami, které o něj pečují, týráno, zneužíváno či zanedbáváno. Takzvané sociální důvody (nevyhovující bydlení, sociální nouze) dle Evropského soudu pro lidská práva důvodem k odebrání nejsou.

Někdo může namítnout, že manipulace dítětem vůči druhému rodiči je také jistým psychickým týráním. O tom se vede odborná diskuse. Pro dítě ale může být velice nebezpečná úvaha, že když jednoho rodiče odmítá, jde vždy o manipulaci ze strany druhého rodiče.

Každé dítě, oddělené od svého rodiče, má právo se s tímto rodičem stýkat. To je zaručeno Úmluvou o právech dítěte i zákonem o rodině. Ovšem jen neodporuje-li to jeho zájmu. Pojem "zájem dítěte" do jisté míry nahrazuje to, čemu se u dospělých říká "vůle".

Podle našeho práva nabývá dítě tzv. způsobilost k právním úkonům postupně, podle své rozumové vyspělosti. V šesti letech si může koupit čokoládu v samoobsluze, v patnácti už může legálně pracovat a je i trestně odpovědné. V případě jeho práva na styk s rodičem, s nímž nežije, však není u nás stanovena žádná věková hranice (v Rakousku má dítě od čtrnácti let právo se samo rozhodnout).

Jako právnička zabývající se případy dětí coby svědků domácího násilí vím, že praxe jednotlivých soudů je u nás velmi různá. Zatímco někteří soudci nejsou schopni zajistit výkon svých vlastních rozhodnutí, jiní zase ukládají pokuty matkám za to, že nepřipravily ke kontaktu s otcem své sedmnáctileté děti. Navíc v případech, kdy existují důkazy o domácím násilí. Přitom přítomnost dítěte u domácího násilí se v podstatě rovná jeho týrání, což potvrzuje i Světová zdravotnická organizace.

Pokud mezi dítětem a rodičem nějaký vztah reálně existuje, není třeba dítě léčit či převychovávat. V silách soudní moci totiž není rodinné vztahy vytvářet. Terčem našeho zájmu by měl být rodič, který styku bezdůvodně brání. Možná i on potřebuje pomoc, třeba se dosud nevyrovnal s rozpadem vztahu. Na druhou stranu je třeba pečlivě zkoumat, proč dítě kontakt s rodičem odmítá.

I mnoho pachatelů domácího násilí se domáhá styku s dítětem, třeba aby neztratili kontakt s obětí či ji potrestali za ukončení vztahu. Soudy to však nerozlišují. Dítě, jako by u nás nebylo bytostí nadanou právy, ale věcí, kterou lze jednoduše kdykoli kamkoli umístit.

Autorka je právničkou Ligy lidských práv

Zpracovatel: [Anopress IT a.s.](#)